

Program edukacyjny

Mały artysta

Opracowały:

mgr Aleksandra Jarzynka

mgr Justyna Zabłocka

Założenia programu

Plastyka w wychowaniu dzieci odgrywa ogromną rolę. Umożliwia im ujawnienie własnych myśli i uczuć oraz obrazu świata widzianego z ich perspektywy. Jest dla nich twórczą, dynamiczną aktywnością. Kontakt ze sztuką - zarówno z pozycji odbiorcy, jak i twórcy - rozwija u dzieci ekspresję i umiejętności artystyczne oraz zdolność do działania i osiągnięcia celu; wyrabia też poczucie ładu, porządku i estetyki, rozbudza zaciekawienie i wrażliwość, pomaga również dzieciom w odkrywaniu swojego „ja”. Wszystko, co jest dla dzieci nowe i ciekawe, oddziałuje na ich zmysły, kształtuje percepcję i wyobraźnię, wywołuje także przeżycia będące źródłem radości i dobrego samopoczucia, które mają wpływ na cały organizm dziecka, również na sferę fizjologiczną (np. system nerwowy).

Dzieciom podoba się to, co przynosi im radość, wywołuje miłe wrażenia lub doznania zmysłowe, które pobudzają je emocjonalnie i wiążą uczuciowo z otoczeniem. To z kolei skłania je do podejmowania własnych prób i działań w otaczającej rzeczywistości, do wyrażania siebie - do ekspresji artystycznej. Dlatego tak ważną sprawą jest zapewnienie dzieciom stałego dostępu do sztuki oraz możliwości jak najczęstszego wypowiedzania się poprzez twórczość.

Opis programu

Program „Mały artysta” jest wyrazem zainteresowania o dziecko i jego rozwój zdolności. Jednym z wielu zadań przedszkola jest stymulowanie rozwoju takich zdolności dzieci, dzięki którym kształtują one swoją osobowość, zwiększając szansę powodzenia w szkole i w życiu. Ma ono również stworzyć dzieciom warunki, w których znajdą odwagę, aby podjąć wyzwania i wykorzystać własne możliwości.

Uniwersalnym sposobem wspomagającym wszechstronny rozwój dziecka, w tym osobowość twórczą, są zajęcia plastyczne.

Żeby w dziecku została ukształtowana wrażliwość na piękno, musimy rozpocząć ten proces od najwcześniejszych lat. Dziecko przedszkolne wykazuje naturalną dla swojego wieku potrzebę ekspresji twórczej. Tworząc prace plastyczne mali artyści rozwijają swoją wyobraźnię i kreatywność. Dzieci uczą się czerpać przyjemność z wykonywanej pracy. Dzieci bardzo angażują się w swoją pracę, czerpią radość, która pobudza ich do dalszego działania. Dla przedszkolaków ich twórczość jest źródłem radości oraz dobrej zabawy.

Użytkownicy:

Program „Mały artysta” przeznaczony jest do realizacji w każdej placówce przedszkolnej dla dzieci 2,5 - 6 – letnich.

Warunki realizacji

Realizacja programu przyczyni się do ogólnego rozwoju dziecka, wielowarstwowego poznawania przez niego rzeczywistości. Pozwoli na rozwój zdolności i indywidualności dziecka, a także na przeżywanie przez niego radości i szczęścia. Umożliwi mu aktywne poznawanie świata zgodnie z jego potrzebami, zainteresowaniami i dążeniami.

Materiał programowy jest ściśle zintegrowany z treściami zawartymi w Podstawie Programowej. W zależności od warunków pracy, przestrzeń gdzie odbywają się zajęcia z dziećmi jak i czas na niepoświęcony będą zróżnicowane. Program powinien być realizowany przez nauczyciela posiadającego kwalifikacje do nauczania w przedszkolach. Zajęcia powinny odbywać się w sali przedszkolnej, w którym jest dostęp do przedmiotów, zabawek.

Nauczyciel powinien mieć do dyspozycji zestaw przedmiotów i materiałów wcześniej przygotowanych, zestaw rysunków. Dzieci szybciej się uczą poprzez zabawę, gry różnego rodzaju. Bardzo ważne jest, aby nauczyciel dbał o precyzję pojęciową, logiczną, i tematyczną spójność przekazywanych treści. Silna motywacja do nauki powstaje, jeśli odbywa się ona w odpowiedniej atmosferze, tzn., gdy dzieci są motywowane, chwalone i nagradzane przez nauczyciela. Zatem planując zajęcia plastyczne należy uwzględnić fakt, że nie mogą one być oderwane od codziennego toku pracy, od tego, co się wokół dzieje, od treści programowych i programu pracy przedszkola.

Cele edukacyjne:

- wspomaganie dziecięcej wyobraźni i swobodnej twórczości,
- rozwijanie zdolności do przeżywania piękna,
- wypowiedanie się w różnorodnych technikach plastycznych,
- rozwijanie zdolności plastycznych.

Cel ogólny:

- Rozwijanie uzdolnień i zainteresowań artystycznych dzieci oraz ich wrodzonych możliwości twórczych w toku różnorodnych działań plastycznych.

Cele szczegółowe:

- Zapoznanie dzieci z różnymi technikami tworzenia prac plastycznych,
- Pokazanie możliwości wykorzystania niekonwencjonalnych materiałów do wykonania prac plastycznych,
- Promowanie prac i zachęcenie dzieci do uczestnictwa w konkursach plastycznych.
- Uwrażliwianie na piękno otaczającego świata;
- Wyrażanie przeżyć i wiedzy o otaczającym świecie za pomocą różnych środków i technik plastycznych,
- Wzbogacanie przeżyć i wyzwalanie emocji dzieci,
- Stwarzanie swobodnej, akceptującej i twórczej atmosfery,
- Odkrywanie przez dzieci własnych możliwości twórczych,
- Obcowanie z przyrodą w różnych porach roku,

Dziecko:

- jest aktywne, chętnie podejmuje działania, tworzy i wyraża siebie;
- wyraża swoje przeżycia i wiedzę za pomocą różnych środków wyrazu;
- zna różne techniki plastyczne;
- jest samodzielne i wytrwałe, pomysłowe i oryginalne;
- stosuje wiele kolorów i kształtów;
- prawidłowo posługuje się różnymi przyborami plastycznymi;
- umiejętnie planuje pracę;
- pracuje z ochotą i radością;
- ogląda, dostrzega i analizuje różne zjawiska, odtwarza je w pracach rysunkowych i malarskich;
- ogląda, dostrzega i analizuje dzieła plastyczne.

Treści kształcenia

1. Malowanie na różnego rodzaju powierzchni:

- Wykonywanie prac plastycznych na: kartce papieru ściernego, kartonie o różnorodnej fakturze, malowanie na desce, szkłe.

2. Stosowanie technik plastycznych:

- Wydrapywanie na powierzchni pokrytej pastelom i tuszem,
- Wykonywanie obrazków metodą frotażu (odbijanie monet, liści),
- Rysowanie patykiem,
- Kalkowanie obrazków za pomocą koszulek biurowych, pergaminu, serwetek,
- Odciskanie pomalowanych farbą powierzchni na kartkę (liście, sznurek),

3. Zastosowanie technik kolażu:

- Formowanie kompozycji z różnych materiałów i tworzyw (gazet, tkaniny, fotografii, drobnych przedmiotów codziennego użytku itp.). Naklejane ich na płótno lub papier i łączenie z tradycyjnymi technikami plastycznymi (np. farbą olejną, farbą akrylową).

4. Tworzenie prac plastycznych z wykorzystaniem jednej barwy w kilku odcieniach:

- Wykonanie pracy plastycznej wykorzystując tylko jedną barwę np. „Las”, „Morze”, „Niebo”.

5. Zastosowanie różnego rodzaju farb:

- Tworzenia prac plastycznych przy użyciu różnego rodzaju farb: plakatowych, akwarelowych, do malowania na szkłe.

6. Wykorzystanie do tworzenia prac plastycznych różnego rodzaju materiału:

- Zastosowanie w pracach plastycznych materiałów sypkich: kasza, sól, piasek.

7. Użycie materiału przyrodniczego:

- Układanie kompozycji z darów jesieni (kasztanów, żołędzi, jarzębiny, liści), łączenie ich przy pomocy plasteliny i patyczków,
- Barwienie skorupki jajek za pomocą buraków, cebuli, skorupki z orzechów,
- Wykonywanie stempli z ziemniaków,
- Wykonywanie kukietek z warzyw i owoców.

8. Lepienie z mas plastycznych:

- Lepienie form płaskich i przestrzennych z masy solnej, plasteliny, modeliny, gipsu.

9. Kontakt z twórczością artystów:

- Oglądanie zdjęć obrazów, rzeźb, zdjęć artystycznych,
- Wykonywanie rzeźby z mydła lub z plasteliny,
- Oglądanie albumów z reprodukcjami dzieł znanych artystów,
- Oglądanie wytworów twórców ludowych.

Tematy prac plastycznych

- Słoneczne spotkania
- Kolorowe warzywa
- Jesienne kwiaty
- Jesienny koszyk
- Na magicznym liściu
- Oczami drzewa
- Trochę lata zimą
- W świątecznym ogródku
- Gdzie ukrył się Mikołaj?
- Zasypani śniegiem.
- Wiosenne przebudzenie
- Kurczaki w bajkowej krainie
- Szumi wiosenny wiatr
- Wiosenne gama kolorów
- W krainie motyli
- Uśmiechnięty słonecznik
- Na truskawkowych grządkach
- Letnia ulewa

Przykładowe zajęcia plastyczne:

Pieczątki:

Nauczyciel rozdaje wybrane podkłady i wyjaśnia dzieciom, że będą „skakać” pieczątką po całej kartce. Należy wylać odpowiednią ilość gęstej tempery na jednorazową tackę. Pokazać dzieciom w jaki sposób umoczyć pieczątkę w temperze; powiedzieć dzieciom, że powinny unikać nadmiaru farby. Pozostawić do wyschnięcia.

Kreda zmoczona wodą:

Nauczyciel rozdaje dzieciom wybrany podkład, na stoliku kładzie naczynie z wodą i tackę z kredami. Wyjaśnia dzieciom, że muszą zamoczyć kredę w wodzie, a następnie rysować po białej kartce. Gdy praca zostanie zakończona należy nanieść cienką warstwę przezroczystego kleju na rysunek, aby uniknąć rozmazywania się kredy.

Niewidoczny rysunek:

Dzieci malują świeczką po białej kartce. Następnie całą kartkę zamalowują rozcieńczoną temperą. Pozostawiają do wyschnięcia.

Chłapanie za pomocą szczoteczki do zębów:

Dzieci malują tło jednym kolorem kredką świecową. Na środku karki umieszczają sylwetę. Szczoteczkę do zębów maczają w farbie. Przesuwają palcem po włosiu szczoteczki, rozchlapując farbę wokół sylwetki.

Wydrapywanie lub pocieranie:

Dzieci przyklejają różne płaskie rzeczy na jednej kartce (liście, kwiaty, guziki, papierki po cukierkach). Pozostawiają je do wyschnięcia. Następnie umieszczają drugą kartkę na wierzchu tej z przyklejonymi rzeczami i malują po całej kartce kredkami świecowymi.

Malowanie techniką sgraffito:

Dzieci malują całą kartkę różnokolorowymi kredkami świecowymi. Następnie pokrywają całą kartkę gęstą temperą i pozostawiają do wyschnięcia. Kilka dni później wydrapują odwrotną stronę pędzelką rysunek. Pojawiają się kolory, które zostały ukryte.

Technika cienkiego sznurka:

Nauczyciel rozdaje dzieciom cienki sznurek i jednorazową tackę z temperą. W tle słychać wolny temat muzyczny. Dzieci moczą sznurek w farbie i sprawiają, by „tańczył” po papierze w rytm muzyki. Pozostawiamy pracę do wyschnięcia. Następnego dnia powtarzamy ćwiczenie przy szybkim temacie muzycznym. Na koniec porównujemy rysunki otrzymane po obu stronach kartki.

Technika z kulkami:

Dzieci na dnie pudełka po butach umieszczają kartkę z bloku rysunkowego. Kulki moczą w farbce plakatowej i wkładają do pudełka. Zamykają pudełko i poruszają nim z jednego boku na drugi, w taki sposób by kulki się obracały. Dzieci wyjmują kartkę z pudełka i obserwują co otrzymali.

Przestrzenne sylwetki:

Dzieci składają kartkę na pół i rysują sylwetę. Malują ją i pozostawiają do wyschnięcia. Następnie wycinają podwójną sylwetę. Złączają brzegi obu sylwet i skleją, pozostawiając otwór. Otwór wypełniają małutkimi kuleczkami papieru gazetowego. Sklejają brzegi otworu i zawieszają otrzymaną sylwetę na cienkim sznureczku.

Przykładowe zajęcia plastyczne: dla 2,5 -4 latków

TEMAT: Kropla deszczu

CEL OGÓLNY: Zapoznanie ze sposobem rozcierania plasteliny na wyznaczonej powierzchni.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Dziecko:

- rozwija sprawność manualną rąk
- potrafi starannie wykonać pracę plastyczną

POMOCE: plastikowe podkładki, niebieska plastelina, kartka z bloku technicznego dla każdego dziecka z nakreślonym konturem kropli

PRZEBIEG ZAJĘCIA:

Dla małego dziecka rozcieranie plasteliny na powierzchni kartki w wyznaczonym konturze jest zadaniem trudnym, wymagającym wielu wcześniejszych ćwiczeń. Dzieci muszą najpierw oswoić się z nowym materiałem, ponieważ niektóre z nich po raz pierwszy trzymają plastelinę w ręku. Zatem przed przystąpieniem do zaplanowanej pracy przeznaczamy kilka zajęć na zabawę plasteliną.

1. Każde dziecko siedzące przy stoliku dostaje podkładkę i wałeczek niebieskiej plasteliny.
2. Dzieci "wyrabiają" plastelinę - musi być dostatecznie miękka (czynność ta powinna być już dobrze znana dzieciom).
3. Nauczycielka rozdaje kartki z narysowanym konturem kropli deszczu i demonstruje rozcieranie plasteliny (nakładanie małych kawałeczków plasteliny, rozcieranie palcem na cienką warstwę).

Staramy się, nauczyć dziecko, aby wypełniało dokładnie wnętrze nie wychodząc poza wyznaczony kontur obrazka.

Przykładowy konspekt jednodniowych zajęć w przedszkolu w grupie 5 - 6 latków:

Temat: „Jabłuszko rumiane”.

Cele ogólne:

- Wspomaganie dziecka w odkrywaniu własnych możliwości.
- Rozwijanie wrażliwości estetycznej, umiejętności odbierania przedmiotów i zjawisk w sposób polisensoryczny, a także wyrażania ich za pomocą różnorodnych środków i technik plastycznych.

Cele operacyjne:

- wykazuje naturalną chęć poznania świata wszystkimi zmysłami,
- otwarcie mówi o tym, co czuje,
- potrafi słuchać innych,
- chętnie podejmuje pracę plastyczną,
- doprowadza pracę do końca,-
- potrafi przedstawić swoją pracę – opowiedzieć o niej.

Formy pracy:

- praca z całą grupą,
- praca indywidualna.

Metody:

- czynne: samodzielnych doświadczeń, zadań stawianych do wykonania,

- percepcyjne: obserwacja,
- słowne: rozmowa, instrukcja.

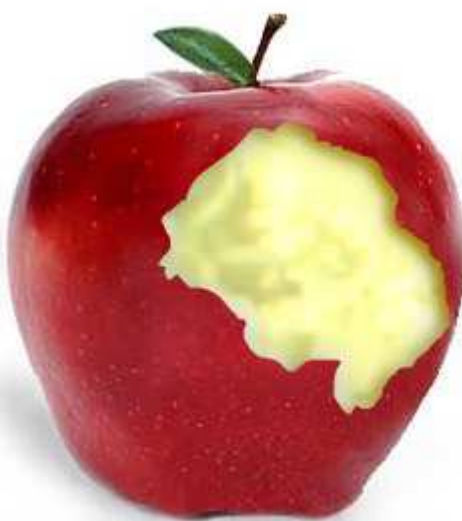
Organizacja:

- dzieci zgromadzone na dywanie,
- zabawa ruchowa,
- działalność przy stolikach.

Pomoce: woreczki dla każdego dziecka, jabłka zielone i czerwone, warzywa; czosnek, cebula, bibułka zielona, czerwona, żółta, niebieska, kartka papieru, klej, pędzel.

Przebieg:

1. Czy można „ogłądać” za pomocą dotyku?- rozpoznanie ukrytego w woreczku jabłka za pomocą dotyku, określanie doznań dotykowych./co czujesz?, opisz ten przedmiot/.
2. Jak smakuje jabłko? Rozpoznawanie jabłka po smaku./talerz z pokrojonym, obranym jabłkiem- dla każdego dziecka/ określanie smaku jabłka.
3. Ilustracja ruchowa piosenki pt. „Jabłuszko”- rytmiczne klaskanie, marsz, tupanie, wymachy rąk, skłony.
4. Malowanie bibułką –temat: „Jabłuszko”- samodzielne doświadczenia dzieci podczas malowania bibułką- mieszanie się barw, powstawanie nowych barw.
5. Prezentacja swojej pracy.

Realizacja programu

Program „Mały artysta” przeznaczony jest dla wszystkich grup przedszkolnych i powinien być realizowany w ciągu całego roku szkolnego.

Zaproponowane treści należy traktować, jako uzupełnienie treści wiodących, a ich realizacja powinna odbywać się nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie. Wybrane zagadnienia należy systematycznie planować i zamieszczać w miesięcznych planach pracy dydaktyczno – wychowawczej grupy, uwzględniając przy tym aktualną tematykę oraz możliwości i zainteresowania dzieci.

Właściwą realizację treści programowych wyznacza w dużej mierze baza dydaktyczna, którą stanowi przede wszystkim zorganizowanie dobrze wyposażonych kąpoków plastycznych, dostosowanych do potrzeb dzieci w określonym wieku.

W realizacji tego programu ważną rolę przypisujemy również nauczycielowi, który inspiruje i wzbudza aktywność plastyczną dziecka poprzez:

- Zorganizowanie właściwego środowiska (m.in. udostępnienie miejsca, materiałów i przyborów do podejmowania i prezentowania twórczości plastycznej przez dzieci),
- Rozbudzanie wiary we własne siły,
- Rozwijanie zainteresowań plastycznych i zdolności wykazywanych w tym kierunku,
- Wyzwalanie radości i satysfakcji z efektów własnej pracy

Założenia:

Program „Mały artysta” powstał z myślą o przedszkolakach w wieku 5 i 6 lat. Jego zadaniem jest rozwijanie możliwości i uzdolnień artystycznych dzieci uczęszczających do przedszkola. Odpowiedni dobór metod i form pracy z dzieckiem sprzyjać będzie odkrywaniu wrodzonych uzdolnień u dzieci.

Formy:

- praca zbiorowa jednolita,
- praca grupowa zróżnicowana,
- praca indywidualna jednolita.

Środki dydaktyczne:

- papier ścierny, blok rysunkowy, blok techniczny, karton o różnorodnej fakturze, sklejka, szkło, deska, kalka, serwetki, pergamin, papierowe talerze, masa solna,
- kredki ołówkowe, kredki pastelowe, kredki świecowe, farba plakatowa, farba akwarelowa, sznurek, kreda, tusz, pędzle, plastelina, modelina, nożyczki, klej, papierki po cukierkach, wełna
- sznurki, koraliki, suszki, butelki plastikowe,
- albumy, zdjęcia,

Metody pracy:

- Obserwacja i doświadczenie
- Pogadanki, dyskusje, rozmowy w grupie
- Opowiadania
- Wystawa prac
- Gry i zabawy
- Zajęcia muzyczno – ruchowe
- Zajęcia plenerowe
- Udział w konkursach plastycznych
- Wizyta w muzeach, galeriach
- Swobodna ekspresja
- Praca według wzoru

Oczekiwane efekty.

- Dziecko nie ma problemów z wyobrażaniem sobie różnych nietypowych sytuacji, zdarzeń itp.(odpowiednio rozwinięta wyobraźnia).
- Samodzielnie dobiera technikę tworzenia swojej pracy.
- Odważnie stosuje kolory, dokładnie wypełnia pracę kolorystycznie.
- Współpracuje w zespole z kolegami i koleżankami.
- Umie rozróżnić dobro od zła w swojej twórczości.
- Czuje potrzebę uczestniczenia w wydarzeniach kulturalnych (wystawa, wernisaż itp.).
- Wprowadza własną inwencję, wielość treści w swojej pracy.
- Czynnie uczestniczy w zabawie twórczej (wydarzenie artystyczne).
- Docenia systematyczność, rzetelność i uczciwość twórczą w swojej pracy plastycznej.

Ewaluacja programu „Mały artysta”

1. Wystawy prac dziecięcych.
2. Opinie na temat wystawy prac
3. Arkusz obserwacji
4. Udział w konkursach plastycznych.
5. Dyplomy, podziękowania i nagrody uzyskane przez dzieci i nauczycieli za udział w różnych wewnętrznych i zewnętrznych konkursach i przeglądach twórczości plastycznej dzieci.
6. Zajęcia pokazowe organizowane z okazji uroczystości.
7. Zbadanie opinii rodziców, zorganizowanej w formie ankiety.

Bibliografia

1. A. Grzanka, R. Ciepko: Jesienne zabawy dzieci. Wychowanie w Przedszkolu nr 8 2002;
2. E. Gruszczyk-Kolczyńska, E. Zielińska, G. Grabowska: Program wychowania i kształcenia sześciolatków. Nowa Era. Warszawa 2003;
3. S. Popek (red.) : Twórczość artystyczna w wychowaniu dzieci i młodzieży. WSiP, Warszawa 1985;
4. M. Daszyńska : Techniki graficzne powielane i odbijane. Warszawa 1992;
5. J. Lewicka: 100 technik plastycznych. Warszawa 1967.
6. A. Przemyska: A jak będzie słońce... a jak będzie deszcz. WSiP,
7. M. Aquilar, M. Gloria, L. Pacheco: Wielki podręcznik dla nauczycieli żłobków i przedszkoli, Wyd. JEDNOŚĆ, Kielce 2010.

